

RV003 Uitvoeringsstructuur Werk en Inkomen – zienswijze gemeente Bedum

Op 22 januari 2015 is unaniem ingestemd met het raadsvoorstel “Uitvoeringsstructuur Werk en Inkomen” (RV003), hetgeen betekent dat de raad kennis heeft genomen van het voorstel.

De gemeenteraad van Bedum wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven, waar in de verdere realisatie van één uitvoeringsorganisatie rekening kan worden gehouden.

Als zienswijze maakt de gemeenteraad van Bedum de volgende opmerkingen:

De gemeenteraad van Bedum beseft dat de krachten gebundeld dienen te worden en onderschrijft dat de keuze voor één uitvoeringsorganisatie de meest robuuste en de meest passende is. De gemeenteraad van Bedum wijst vooral op de risico's die kleven aan deze voorgestelde samenwerking van 4 gemeenten met Ability, en vraagt aandacht voor het zo goed mogelijke beheersen van deze risico's.

De risico's die met namen genoemd zijn in de bespreking van dit raadsvoorstel zijn:

- Een nieuwe organisatie met een nieuwe organisatiestructuur: zorgvuldige invoering en aandacht voor productieafspraken en aandacht voor werkervaringsplaatsen. Zorg dat de organisatie voldoende flexibel blijft
- Een nieuwe organisatie waarbij bestaande organisaties, *elk met hun eigen organisatiecultuur*, bijeen worden gebracht. Die culturen zijn een gegeven, maar voorkom dat ze gaan botsen.
- Voorkom dat specialistische kennis verloren gaat
- Financiën: een en ander dient binnen de financiële kaders uitgevoerd te worden
- Zorg voor duidelijke doelen en meetbare prestatieindicatoren
- Kostenbeheersing is belangrijk bij het sturen op financiën. Tijdig informeren van gemeenteraden is een *must*.

Dualisering bestuur

Voorgesteld wordt dat raadsleden niet langer deel uitmaken van het Algemeen Bestuur. In het verlengde van het vorige punt (informeren gemeenteraden) betekent dat, dat de raden meer op afstand komen te staan. Hier wordt expliciet aandacht voor gevraagd en wordt de suggestie gegeven met een overgangssituatie te werken.

Rol gemeenteraden

De gemeenteraden hebben een belangrijke rol, want zij stellen jaarlijks de kaders. Samenwerken is geven en nemen en het is een goed streven te komen tot één beleid. Maar, hoe en welke invloed heeft de gemeenteraad nog voor lokaal maatwerk? Dat geeft de raad van Bedum als zorgpunt aan.

Bijgevoegd:

Bijdragen verschillende fracties in beraadslagingen van resp. ABZ 8/1 en raad 22/1/2015, met daarachter de relevante passages uit de notulen.

VERSLAG ABZ 8 januari 2015

5. Uitvoeringsstructuur Werk en Inkomen

Bolt	<p>Prima om bij uitwerking van deze nota uitgangspunten van Werk aan de Winkel en Participatiewet te betrekken om zo te komen tot integrale aanpak voor de doelgroepen. Te maken keuzes liggen helder voor. Geldgebrek om surplus aan taken uit te voeren loopt komende jaren fors op. Des te belangrijker is het dat zoveel mogelijk middelen de doelgroep echt ten goede komen. E.e.a. taakstellend uitwerken helpt de efficiency en effectiviteit te verhogen zodat er meer budget overblijft voor regelingen en instrumenten dan de helft (in 2013). Sa-mengaan van organisaties vraagt tijd en aandacht. Uitgaan van wat mensen kunnen in zelfstandigheid vraagt andere houding van coaches. PvdA ziet in dat verband graag cultuurverandering bij uitvoeringsorganisatie en ziet bij verdere uitwerking ook graag duidelijk onderscheid aangebracht worden tussen participatie- en re-integratieactiviteiten om verwar-ring voor deze doelgroepen met een heel verschillend perspectief te voorkomen. Wat is am-bitie van college tav. omvang van beschut werk? Ziet graag dat allen die ervoor in aanmerking komen daar gebruik van kunnen maken. Mist tijdpad voor concretisering. Uit collegediscussie d.d. 5 november blijkt kritische zienswijze op deze nota. Wijkt dit college daarin af van de andere colleges? Gezamenlijk gedragen beleid van de 4 gem. obv gedeelde visie is nodig voor succesvolle uitvoering. Kan bespreekmoment van gezamenlijk beleid in de diverse gemeenteraden worden gestroomlijnd? Dit is ook van belang mbt gem. herindeling en voor de contacten met fracties van andere gemeenten.</p>
Mulder	<p>Blijkens rapport Scenario's uitvoeringsstructuur BMWWE dat komende maandag zal worden toegelicht zijn speerpunten voor uitvoering van nieuwe uitvoeringsorganisatie: bundelen van krachten (verbinden); werken naar vermogen (participeren); een adequate aansturing. Gekozen denkrichting spreekt aan: weghalen van muurtjes tussen uitvoerende organisaties en dat zowel werkgevers als werkzoekenden binnen één uitvoerende organisatie goed gefaciliteerd worden. CU staat positief tov. rv maar vraagt reactie op volgende opmerkingen. 1. Hoe wordt gegarandeerd dat de nieuw te vormen organisatie niet duurder is dan de som van de huidige onderdelen? Schaalvergroting leidt niet per definitie tot kostenreductie. 2. Hoe wordt en blijft elke gemeente betrokken bij de juridische structuur van de organisatie? 3. Zijn er plannen voor samenvoegen van (delen van) huisvesting, waardoor investeringen mogelijk onvermijdelijk zijn? 4. Hoe wordt benutting van specialistische kennis geborgd ondanks minder korte lijnen binnen nieuwe organisatie? 5. Werkgevers worden ook "klant" genoemd, wordt van hen dan ook een tegenprestatie verwacht? Zo kan men de tekst lezen.</p>
Koster	<p>Uit stukken blijkt dat voorgestelde krachtenbundeling conform de Participatiewet het meest robuust is. Onderschrijft bedreigingen die MT gem. Bedum, gemeentesecretaris en Ability zien. Een grote uitvoeringsorganisatie kan stuurloos worden en zichzelf vergroten. Controle/bijsturen van een organisatie op afstand vergt geheel andere aanpak van gemeenteraad, feit is wel dat deze samenwerking al enige jaren bestaat en daarmee vertrouwd is. CDA benadrukt dat Bedum als individuele gemeente grip en sturing moet houden op de organisatie en de daarmee gepaard gaande risico's, zo mogelijk in de huidige GR. Wacht verder info van a.s. maandag af en neemt dit mee naar raadsvergadering van 22 jan. a.s.</p>
Slager	<p>In notitie Werk aan de Winkel werd nog krapte op arbeidsmarkt verwacht bij aantrekkende economie, dat is vooralsnog niet uitgekomen en arbeidsaanbod dat er is, is niet eenduidig interpreteerbaar door mismatch tussen vraag en aanbod in deze regio. Voorliggende notitie schetst aanzienlijk genuanceerder scenario. Deelt met CU twijfel over schaal- en efficiencyvoordelen van nieuwe organisatie ook omdat deze niet meer van hetzelfde maar veel verschillende zaken gaat herbergen. Als Ability moet werken volgens principe van plek voor iedereen op reguliere arbeidsmarkt betekent dat bijna een sterfhuiskonstructie voor Ability, die niet actief is op de reguliere arbeidsmarkt. Stuk geeft gemengd beeld over</p>

	<p>voor- en nadelen van Ability, maar zeker nu er geen nieuwe instroom van Wsw-ers is zal er veel aandacht naar Ability moeten uitgaan. Alternatieven die voorliggen zijn echter verre van helder. Nieuwe uitv.organisatie roept veel vragen op: wat moet juridische structuur zijn, hoe kunnen deelnemende gemeenten invloed uitoefenen e.d. Apart organiseren van wsw-bedrijf-ven heeft weer andere gevolgen en roept weer andere vragen op. Notitie eindigt met advies om tot één uitv.organisatie te komen. VVD is daar niet tegen maar vindt genoemde voordelen niet helder en ziet bij terzijde gelegde alternatieven nog best voordelen: of de beste keus is gemaakt is maar de vraag. Doelstelling van zoveel mogelijk instroming op arbeidsmarkt is helder. Als Ability centraal staat in de nieuwe organisatie moet zij ook commerciële doelen op de maakmarkt nastreven; dat is lastig met een bedrijfscultuur die gericht is op sociale doelstellingen. Onder de paraplu van één organisatie gaat niet alles vanzelf goed lopen, de verschillende redenen waarom mensen uit de boot zijn gevallen vergt een diversiteit aan skills van de begeleiders. VVD is het van harte eens met intentie om mensen zoveel mogelijk naar reguliere arbeidsmarkt toe te leiden maar betwijfelt of voorgestelde structuur de beste weg is. VVD zal mede obv. bijeenkomst a.s. maandag in raad met zienswijze komen.</p>
Van Dijk	<p>Uit kanttekeningen vanuit college en organisaties bij deze vervolgstap op nota Werk aan de Winkel geven blijkt al dat het niet allemaal even makkelijk is. Naast maakmarkt en sociale kant vergt dit ook vertrouwen om dit met 4 gemeenten incl. Eemsmond op te zetten en is ook een oplossing nodig voor Ability omdat Wsw-instroom per 1-1-15 is geëindigd. E.e.a. kost tijd en moet zorgvuldig gebeuren. Uit het rapport blijkt dat kansen om mensen op arbeidsmarkt te plaatsen elders in Nederland veel groter zijn dan in Groningen. Het is dus een lastige opgave. De 4 gemeenten doen al lange tijd veel samen op sociaal terrein met Ability en sociale zaken in BMW-verband, waar Eemsmond nu bij komt. Ook bij nieuwe samen-gevoegde organisatie blijven raden van deelnemende gemeenten het beleid bepalen, dat is vanuit Bedum steeds benoemd. De uitvoeringsorganisatie krijgt een opdracht mee wat de criteria zijn en waar zij op afgerekend wordt tegen welk budget. Heeft er vertrouwen in dat de nieuwe organisatie goed werkbaar zal zijn, maar het samenvoegen van organisaties met verschillende culturen die tot nieuwe uitvoering moeten komen is wel een lastige opgave. Als je niets doet, zal het een het ander opslokken. Het is zaak het zo te organiseren dat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden en het niet duurder wordt dan wat de huidige organisatie kost. Te garanderen valt dat niet maar uitgangspunt is het wel. Duidelijk moet ook zijn: waar zijn we mee aan de slag. De kansen op regulier werk verschilt voor mensen. Sommige afdelingen van Ability waren beschut werk, voor mensen met weinig kansen op de arbeidsmarkt. De nieuwe organisatie wordt ook opgezet vanuit de vraag of mensen participatie- of integratieactiviteiten nodig hebben: kan men echt terug naar de arbeidsmarkt of moet het beschut /begeleid werk blijven. De opzet moet inderdaad duidelijk zijn, het moet in één dienst en niet onder verschillende kokers, maar dit is ook goed realiseerbaar met deze organisaties/sociale diensten en alle kennis van Ability. De ambitie is maatwerk leveren, burgers zo ver mogelijk brengen in de samenleving. Met de aantallen hier kan dat ook nog. Besluitvorming in college volgt spoedig, juridische aspecten, aansluiting bij GR van Ability e.d. worden nog bekeken, wellicht zijn aanpassingen nodig, maar streven is om binnen een half jaar tot die ene uitv.organisatie te komen. CU vroeg hoe gemeenten betrokken zijn bij besluitvorming: gemeenten bepalen het beleid; raden besluiten over eventuele aanpassingen van GR's en worden sowieso ook over collegebesluiten geïnformeerd, en zijn verder betrokken via raadsleden in AB van Ability. Acht risico op verlies van specialistische kennis in nieuwe organisatie niet groot, de betrokken organisaties hebben misschien overlap in kennis maar zijn gewend met elkaar samen te werken. De goede verstaander zal begrijpen dat van werkgevers geen tegenprestatie voor een geleverde uitkering verwacht wordt maar de tekst kan inderdaad wel zo gelezen worden. Zorgvuldig formuleren zal aandachtspunt zijn. Heeft CDA geantwoord over kritische houding die er binnen organisatie en college was, dat is ook gewoon ter inzage gelegd ook omdat het een inspanning van bestuurders en de organisatie vraagt om mee te gaan in de forse verandering die je krijgt als er zo'n nieuwe organisatie ontstaat naast de eigen gemeentelijke organisatie. Grotere organisaties hebben altijd de</p>

	<p>neiging zichzelf groter en sterker te maken maar daar is men als gemeente zelf bij, is daar niet zo beducht voor, zoals bepaalt het bestuur, dus de raad/raden, het beleid; onderschrijft wel oproep van CDA om er wel grip op te houden. Dat heeft zeker de aandacht van het college. PvdA vroeg zich af in hoeverre het verschil in zienswijzen botst met het als 4 gemeenten hierin gezamenlijk verdergaan. College realiseert zich dat ook. Bedum is in dit proces wel de kleinste factor, maar kan vanuit haar ervaring met mensen die in de WWB en Wsw zitten/zaten juist ook kritisch zijn, de vinger bij organisatorische en juridische zwakke punten leggen. Anderen moeten die kritische instelling niet gaan ervaren als een blok aan het been maar het college levert die kritiek vanuit de instelling om gezamenlijk met een gedeelde visie van de 4 gemeenten verder te komen. Beëindiging van Wsw-instroom betekent niet het einde voor Ability. Er zijn gebieden waar men simpelweg stopt met de Wsw; dat zou met Ability als grootste werkgever in Noord-Groningen een nog groter probleem geven. Daarom zoeken de gemeenten hoe ze de jarenlange expertise van Ability met mensen die minder capaciteiten hebben, kunnen vasthouden en die expertise ook kunnen benutten voor het toeleiden van mensen naar werk of dagbesteding. De VVD vindt de alternatieven niet helder en ook niet hoe de nieuwe organisatie juridisch ingericht wordt. In de notitie en het rapport blijkt uit verschillende scenario's dat dit niet zo zwart-wit ligt, er zijn soms ook nuances mogelijk. Andere oplossingen zijn mogelijk maar hebben nadelen, de 4 colleges kiezen hiervoor omdat er zo een krachtenbundeling bereikt wordt, vanuit goede ervaring met samenwerking op dit terrein, overzichtelijk in dit ene gebied. De juridische haken en ogen zijn niet onbelangrijk maar op de keper beschouwd bijkomstig. Onderstreept dat het samengaan van organisaties qua bedrijfscultuur soms lastig is. VVD gaf verder aan te willen afwachten wat er maandag nog gezegd wordt: dat zal ongeveer in deze lijn zijn.</p>
Mulder	Memoreert vraag over kans op meerkosten bij samenvoeging van huisvesting.
Van Dijk	Weet niet hoe het er over een aantal jaren uitziet maar deze uitvoeringsstructuur vergt vooralsnog geen nieuwbouw, het kan met de huidige locaties opgelost worden.
Koster	Vraagt of het niet erg ambitieus is dit binnen een half jaar te realiseren met 4 partijen die daarboven hangen, je wilt het goed wilt doen, meerdere organisaties invlechten etc.
Van Dijk	Die ambitie is er wel. Men is ook al een hele poos bezig met elkaar, hoeft niet naar nieuwe locaties te zoeken, dit moet te doen zijn komend half jaar. Je moet eigenlijk ook niet anders willen, het geeft sneller zekerheid. Verwacht, zij het met 3 slagen om de arm, dat dit lukt.
Slager	Wh. gaat bij zijn beantwoording vooral in op samenwerking in BMW-verband. Voor de VVD was dat niet het meest principiële punt. Weliswaar laten zich praktische vragen stellen i.h.v. voorgenomen herindeling; in het stuk staat ook ergens dat de te nemen besluiten in dat verband niet onomkeerbaar moeten zijn; daar wordt het niet gemakkelijker van. Maar het zorgelijkst voor de VVD is het risico op een cultuurclash en fricties bij de aansturing wanneer de werktaken en "inkomstaken" worden samengevoegd.
Van Dijk	Opm. in stuk over niet nemen van onomkeerbare besluiten heeft meer te maken met vraag of het G4 of G7 wordt. Maar welk gemeenten er ook samengaan, of het nu DEAL, DAL of BMW of G7 wordt, de verwachting is niet dat dit de te maken keuzes blokkeert.
Bakker	Wil hier namens wh. Vd. Kolk en vanuit zijn vorige positie als db-lid van Ability ook een opmerking over maken. Inderdaad is niet onomkeerbaar gelijk aan: omkeerbaar. Maar dat is niet de bedoeling. De bedoeling is om hier iets neer te zetten dat flexibel is, niet in beton gegoten. Zoals al opgemerkt houdt de Wsw op. Ability is een maakbedrijf en draaide vorig jaar zwarte cijfers i.t.t. menig ander bedrijf. Er komen dus ook allerlei spanningen binnen Ability. Terecht zegt VVD dat een vorm van beschut werken overeind moet blijven; wordt dat financieel te zwaar dan ligt samenwerking met bv. Fivelingo voor de hand. Deze reorganisatie is dan ook op hoofdlijnen met het bestuur van Fivelingo besproken, wat de in het rv. gekozen richting bevestigde om zoveel mogelijk uit te gaan van bestaande regelingen en e.e.a. niet in beton te gaan gieten. Dat is dus zoveel mogelijk afgestemd met Fivelingo; en dat is met die opmerking over het niet nemen van onomkeerbare besluiten bedoeld. Het stroomlijnen van de besluitvorming tussen gemeenten is bijna een sisfusopgave; elke raad heeft zijn eigen data etc., er wordt naar gestreefd, maar men moet zich geen illusies maken.

Voorzitter	Had al geconstateerd dat dit agendapunt als besprekspunt doorgaat naar de raad.
------------	---

Verslag raad 22 januari 2015, agendapunt 7:

7. Uitvoeringsstructuur Werk en Inkomen (rv nr. 003)

Bolt	Heeft paar aanvullingen op gegeven zienswijze in cie. ABZ. Productie bij Ability komt onder druk te staan met het wegvallen van nieuwe instroom. Zijn daar werk- of opleidingsplekken te realiseren ook in het kader van het tweede spoor, met alle positieve effecten van dien voor betrokkenen en de werkdruk bij Ability? Laat wet- en regelgeving dit toe? Hoe kan raad vooraf input op hoofdlijnen leveren en zo kaders stellen aan de jaarlijkse inhoudelijke/financiële opdracht aan de uitvoeringsorganisatie? Dit wordt dan aan de betrokken raden voorgelegd. PvdA hecht eraan dat raad meer proactieve rol gaat krijgen, belang van zowel de klant/werknemer als klant/opdrachtgever moet daarbij centraal staan. Wordt uitvoeringsorganisatie flexibel genoeg ingericht om op veranderingen in te spelen?
Doesburg	Vreest dat samenvoeging van sociale diensten met Ability 1. erg duur wordt bv. omdat dit investering in nieuwe gebouwen vergt; 2. specialistische kennis verloren doet gaan. Infoavond van 12 jan. jl. bood weinig nieuws maar was nuttig: zowel Ability als de diensten blijken bewust van risico's van samenvoeging. Gerust achteroverleunen als gemeenteraden kan echter niet, raden verstrekken opdracht aan nieuwe organisatie en controleren of die binnen gestelde kaders is uitgevoerd, hebben dus zelf invloed op de risico's. CU zal zich zeker inzetten om die risico's minimaal te houden. Denkt dat nieuwe organisatie efficiënter en flexibeler kan werken dan haar bestanddelen afzonderlijk. Vanwege invloed die raad op de nieuwe organisatie en de uitvoering van Participatiewet heeft kan CU instemmen.
Koster	Concludeert uit rapport dat samenvoeging van betrokken organisaties meest robuust is. Dankt voor heldere uitleg op bijpraatavond voor raad op 12 jan. jl. Uitgangspunt dat raden maatschappelijk en financieel opdrachtgever van de nieuwe uitvoeringsorganisatie worden is prima en neemt kanttekeningen die CDA nog had in cie. ABZ over houden van sturing en grip op nieuwe organisatie weg. Dankt college voor toezegging daar fors op in te gaan zetten. Gaat wel in de gaten houden of nieuwe organisatie ruimte voor maatwerk per gemeente heeft. CDA wenst college succes met praktische invulling, wenst op de hoogte gehouden te worden over verdere samensmelting van de organisaties, gaat akkoord.
Van Dijk	Is zich bewust van risico's van nieuwe organisatie als het gaat om cultuur, structuur, het is zaak ze op tijd te zien en erop in te spelen. Is blij met steun van raad voor deze ene uitvoeringsorganisatie, men ziet in dat Participatiewet krachtenbundeling vergt van sociale diensten en om ook Ability erin op te gaan nemen. Nota beschrijft het hoe. PvdA vraagt of er al op wordt geanticipeerd. Antwoord: ja: de organisaties werken immers al langer samen. Aantallen zijn nog niet te benoemen. Start van nieuwe organisatie wordt met een half jaar verwacht, haast is geboden, tijdverlies zou ook geld kosten. Verwacht dat werkervaringsplekken inzetbaar zijn om toenemende werkdruk Ability op te vangen, ervaring van Ability is prima benutbaar voor werk- en leerspoor; gaat ervan uit dat regelgeving dit ook toelaat, omdat het helemaal in lijn met Participatiewet is om het zo te doen. In voorlichting in Zuidwolde is aangegeven dat raad er nadrukkelijk invloed op heeft, weliswaar op afstand maar raad bepaalt beleid, doelstellingen, prestatie-indicatoren, limiteert bedragen en rekent de uitvoeringsorganisatie daar op af. Verwacht dat nieuwe organisatie flexibel genoeg is om dit aan te kunnen en de risico's qua verschillen in cultuur die de VVD vreest en qua kosten waar CU scherp op is, beheersbaar te houden. Dubbeling van acties wordt voorkomen. Is niet bang voor verlies van specifieke kennis, die kan goed ingezet worden omdat ook de nieuwe organisatie die juist nodig heeft. Vindt het goed dat alle risico's benoemd zijn, colleges onderkennen die en spelen er op in. Deze ene organisatie is zeker de meest robuuste oplossing maar ook een passende oplossing voor

	<p>deze 4 gemeenten; alle andere vormen scoren blijkens de tabel negatiever, maar niets is zwart-wit in dit opzicht: aan ieder model zitten voor- en nadelen. Colleges achten deze oplossing de positiefste en ook het best passend in herindelingsscenario's. CDA vraagt of er ruimte is voor maatwerk per gemeente. Er komt in wezen één beleid voor de 4 gemeenten net zoals dat met de verordeningen zo is, wel wordt wat werk betreft naar de mogelijkheden in de gemeente van betrokkene gekeken maar dat is niet zozeer maatwerk als wel de algemene insteek. Zei in vorig agendapunt al dat de gemeenten zeker rekening houden met de menselijke maat, zoals VVD vraagt. VVD betwijfelt of doorstroming naar reguliere arbeidsmarkt makkelijk zal gaan. Commercie en efficiency zijn lastig combineerbaar met sociale doelstellingen, men wil het als gemeenten en uitvoeringsorganisatie zo commercieel/winstgevend mogelijk doen maar men is geen commercieel bedrijf, het blijft een sociaal gebeuren; dat levert spanningen op maar niet direct strijdigheid met een commerciële insteek. Lastig is wel - wat de VVD ook noemt - hoe je alle ballen in de lucht houdt maar het is een uitdaging het goed te organiseren. Eén punt wat alleen de VVD benoemt is de voorkeur van de VVD om waar het de dualisering van de besturen betreft, de raden te laten participeren in het bestuur om daarmee ook een vinger aan de pols te houden. Neemt van die stelling kennis.</p>
Koster	Herhaalt vraag over specifieke invloed per gemeenteraad op de uitvoeringsorganisatie.
Van Dijk	Raad kan desgewenst een lokale wens benadrukken maar moet zich bewust zijn dat 1 beleid het efficiëntst is en dat specifieke lokale wensen de gemeente extra kunnen kosten.
Voorzitter	Constaateert dat dit voorstel met algemene stemmen wordt aangenomen.